

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.357/2015/9.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke
 . Pethőné dr. Kovács Ágnes előadó bíró
 . Osztovits András bíró

A felperesek:

A felperesek jogi képviselője: Magyarossy Ügyvédi Iroda
Az alperes:

Az alperes jogi képviselője: Sárvári Ügyvédi Iroda
A per tárgya: szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
ővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.348/2013/4.számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
ővárosi Törvényszék 25.G.42.171/2012/10.számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2008. július 23-án a felperesek mint adósok és az alperes mint hitelező ingatlan jelzálogjoggal biztosított, svájci frankban (a továbbiakban: CHF) nyilvántartott, szabad felhasználású kölcsönszerződést kötött. Az alperes 45.392 CHF kölcsön nyújtását

vállalta 7,09%-os induló kamat mellett, 240 hónapos futamidőre. A szerződés a teljes hiteldíjmutatót (a továbbiakban: THM) 8.19%-ban tüntette fel.

- [2] A kölcsönszerződés III.4. pontja azt tartalmazta, az alperes jogosult egyoldalúan megváltoztatni az ügyleti kamatot, a késedelmi kamatot kamatperiódusonként, a kamatperiódus első napjától. A felperesek számára kedvezőtlen változtatás akkor illeti meg, ha azt jogszabályváltozás, bankközi hitelkamat, jegybanki alapkamat, az állampapírok, - illetve a pénzpiaci kamatok és hozamok alakulásának változásai, az infláció mértékének, a fogyasztási árindex, az alperes forrás- valamint hitelvezetési költségeinek változása, a hitelintézetek prudens működésére vonatkozó törvények, valamint likviditási, jövedelmezőségi és eszköz-forrás menedzselési, jogszabályi vagy egyéb előírások ezt szükségessé teszik.
- [3] A kölcsönszerződés VIII.13. pontja rögzítette, hogy a felperesek az alperes Üzletszabályzatát, Hirdetményének rendelkezéseit megismerték. A VIII.15. pont szerint az azokban foglaltakat a szerződésükre irányadónak tartják. Az Üzletszabályzat 2.3. pontja kimondta, ha az alperes az Üzletszabályzatot, a Hirdetményt, illetve az ÁSZF-et módosítja, arról, annak hatálybalépését legalább 15 nappal megelőzően az ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségeiben kifüggesztett Hirdetmény útján értesíti az ügyfeleket. Az Üzletszabályzat 2.4. pontja azt tartalmazta, ha az ügyfél nem fogadja el a tervezett módosítást, az alperes úgy tekinti, hogy annak hatályba lépésével felmondta a módosítással érintett szerződést.
- [4] 2008. július 28-án a felperesek közjegyzői okiratba foglalt tartozást elismerő nyilatkozatot is tettek, amelyben a perbeli kölcsönszerződés feltételeinek részletes rögzítése mellett, az annak alapján fennálló fizetési kötelezettségeiket elismerték.
- [5] Az alperes az ügyleti kamatot felemelte 7,89 %-ra 2009 szeptemberében, míg 2010 márciusától 2011 márciusáig 7,59%-ban határozta meg.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A 2012. november 5-én benyújtott keresetükben a felperesek annak megállapítását kérték, hogy az alperessel kötött kölcsönszerződés III.4.pontja tisztességtelen és ezért érvénytelen. Keresetük jogcímeiként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209. és 209/A. §-aira, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, az Európai Unió Tanácsának 93/13/EGK irányelvének (a továbbiakba: EU Irányelv) 3. cikke (1) bekezdésére, 6. cikkére hivatkoztak. Előadták, hogy a támadott kikötés indokolatlanul egyoldalú előnyt biztosít az alperes javára és egyoldalú hátrányt jelent a felperesek mint fogyasztók számára. Kizárja ugyanis, hogy

ez utóbbiak javára bekövetkező feltételváltozások érvényesítésre kerülhessenek. Jogi álláspontjuk az volt, az említett III.4. pontban írtak nem felelnek meg a Kúriának a fogyasztói kölcsönszerződésben pénzügyi intézmény által alkalmazott általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelenségéről szóló 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény (a továbbiakban: 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény) 6.g) pontjában rögzített szimmetria elvének. Sérelmezték azt is, hogy az említett szerződési kikötés az alperest az egyoldalú szerződésmódosításra úgy jogosítja fel, hogy ahhoz kapcsolódóan a felperesek számára nem biztosít azonnali hatályú felmondási jogot. Ezt ellentétesnek tartották a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelenségnek minősülő feltételekről rendelkező 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm.rendelet) 2. § d) pontjában foglaltakkal. Vitatták, hogy aláírásuk hiányában is az Üzletszabályzat a perbeli kölcsönszerződés részévé vált, továbbá, hogy az alperesnek a kölcsönnyújtásával összefüggésben forrásköltsége merült fel.

[7] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az első- és a másodfokú ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[9] A felperes fellebbezése alapján indult eljárásban a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és megállapította, hogy a felek között 2008. július 23-án létrejött kölcsönszerződés „III.4. pontja érvénytelen: ezt meghaladóan a keresetet elutasította”.

[10] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást helyt állónak, az abból levont jogi következtetést azonban tévesnek tartotta. Abban egyet értett az elsőfokú bírósággal, hogy az alperes Üzletszabályzata a felek kölcsönszerződésének részévé vált a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése értelmében.

[11] A másodfokú bíróság egyebek mellett utalt arra, a perben nem volt vitás, hogy a peres felek között a Ptk. 685. § e) pontja szerint fogyasztói kölcsönszerződés jött létre, amelynek feltételei nem kerültek egyedileg megtárgyalásra. Kifejtette azonban, hogy a Hpt. 210. § (3) bekezdésében foglalt törvényi felhatalmazás keretjellege miatt, az annak tartalmát kitöltő, egyedileg meg nem tárgyalt szerződéses rendelkezés tisztességtelensége, az alperest egyoldalúan megillető szerződésmódosítás tartalma a Ptk. 209. §-a értelmében és a kereset alapján vizsgálándó volt. A kialakult és egységes bírói gyakorlatnak megfelelően e vizsgálatot a szerződéskötéskor fennállt körülmények figyelembe vételével kellett elvégezni azzal, hogy nem volt annak jogi jelentősége, az alperes az adott kikötést ténylegesen alkalmazta-e, illetve hogy az még hatályos-e.

[12] A másodfokú bíróság a jogvita eldöntése során alkalmazandó Ptk. 209. § (1)-(3) bekezdésében foglaltak, továbbá a fogyasztói szerződés érvényességével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló

2/2011. PK véleményben (a továbbiakban: 2/2011. PK vélemény) kifejtettek alapján, utalva a Korm.rendelet 2. § d) pontjára, valamint a szerződéskötést követően, 2010. december 18-án hatályba lépett, a szerződésekben előírt kamat egyoldalú módosításának feltételeiről szóló 275/2010. (XII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm.rendelet2) szabályaira is, úgy ítélte, a keresettel támadott kölcsönszerződés III.4.pontjában felsorolt okok az egyoldalú szerződésmódosítás alapjául szolgálhattak.

[13] Az ítélet tábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban, hogy a felek kölcsönszerződésének részévé vált Üzletszabályzat 2.4. pontja biztosította a felperesek részére a Korm.rendelet 2. § d) pontjának, a 2/2012.(XII.10.) PK vélemény 6.f) pontjának megfelelően a felmondási jogot, így, a tisztességtelenség ez okból nem állt fenn.

[14] A másodfokú bíróság ugyanakkor úgy találta, a kölcsönszerződés III.4. pontja a 2/2012. (XII.10.) Pk vélemény 6.g) pontjában írt szimmetria elvét nem teljesíti. Nem tartalmaz ugyanis az alperesre nézve kötelezettséget arra vonatkozóan, ha az egyoldalú szerződésmódosítás alapjául megjelölt okok a felperesekre nézve kedvezően változnak, a kamat mértékére nézve, annak következményeit levonja. A másodfokú bíróság úgy ítélte, a szabályozás hiányossága miatt, a felperesek nem alapíthatnak igényt a kedvező változásokra. Ez pedig sérti a szimmetria elvét, a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek egyensúlyának eltolódását eredményezi és a jóhiszeműség, tisztesség követelményébe ütközik. Az említett kikötés emiatt a Ptk. 209. § értelmében tisztességtelen, a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése szerint az semmis.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[15] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet a keresetnek helyt adó részében hatályon kívül helyezni és a teljes keresetet elutasító elsőfokú ítéletet helyben hagyni kérte. Előadta, hogy a támadott határozat a Pp. 3. § (1) bekezdésében, a Ptk. 239/A §-ában, a 209. §-ában, a Hpt. 210. § (3) bekezdésében írtakat sérti. Vitatta, hogy a felpereseknek volt keresetösségi joguk a 2009. augusztus 1-jével, az Üzletszabályzat módosításának hatályba lépésével hatályon kívül helyezett III.4.pont tisztességtelenségének megállapítása iránti kereset benyújtására. Hivatkozott arra is, hogy az említett kikötés a hatályon kívül helyezést megelőzően nem is nyert ténylegesen alkalmazást. Az alperes kifejtette azt is, a szimmetria elvének érvényesülésére és annak szerződésben kifejeződésére vonatkozó elvárást a másodfokú bíróság tévesen értelmezte. Állította, a Kúria a 2/2012.(XII.10.) Pk vélemény 6.g) pontjában az említett elvvel csak azt tartotta összeegyeztethetetlennek, ha az érintett kikötés megakadályozza, kizárja ennek az elvnek az érvényesülését. Ha nem kizárt a

fogyasztó javára történő egyoldalú módosítás a körülmények kedvező alakulása esetén, a tisztességtelenség megállapításának nincs helye. Az alperes szerint a szimmetria elvének a bank gyakorlatában kell ténylegesen érvényesülnie. A bank nincs elzárva attól sem, hogy üzletpolitikai megfontolásokból a körülmények kedvezőtlen változása esetén éljen az egyoldalú módosítás jogával, s ebben az esetben eltekinthet a fogyasztó javára történő módosításoktól is, a körülmények kedvező változásakor. Az alperes érvelt azzal is, a Hpt. 210. § (3) bekezdése csak a fogyasztó számára kedvezőtlen egyoldalú módosítás szabályainak szerződésben való rögzítése tekintetében tartalmaz elvárást. Ezzel magyarázható, hogy a fogyasztó számára kedvező egyoldalú szerződésmódosítás feltételeire nézve a kölcsönszerződés kikötéseket nem tartalmaz.

- [16] A felperes a jogerős ítélet hatályban fenntartását kérte. Vitatta az alperes által megjelölt jogszabálysértéseket, azt, hogy az ítélet tábla a szimmetria elvének érvényesülésével kapcsolatos jogértelmezése téves.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [17] A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján. Azt az alperes által hivatkozott okok miatt, az alábbiakra tekintettel nem találta jogszabálysértőnek.
- [18] A jelen felülvizsgálati eljárás tárgyát már kizárólag a keresettel érintett fogyasztói kölcsönszerződés III.4. pontjának tisztességtelenségére vonatkozó jogerős ítéleti döntés képezte. A Kúriának elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a szerződéskötést követően egy évvel hatályon kívül helyezett szerződéses kikötés érvénytelenségének megállapítása iránt megillette-e a felperest a keresetösségi jog, vagy annak hiánya miatt valóban a Pp. 3. § (1) bekezdését, illetve a Ptk. 239/A §-át sérti a támadott ítélet táblai határozat. A Kúria tévesnek tartotta az alperesnek e körben előadott érvelését. A felpereseknek mint a perbeli fogyasztói kölcsönszerződésben részes feleknek a perlési joga nem vonható kétségbe. Az érvénytelenséget a szerződéskötés időpontjára vetítve kell vizsgálni. Ez tűnik ki a jogvita eldöntése során irányadó Ptk. 209. § (2) bekezdésének rendelkezéseiből is. A szerint ugyanis „a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.” Ebből következően a kereset elbírálásakor nem volt annak jogi jelentősége, hogy utóbb a felek jogviszonyában milyen változások álltak be. Ez az álláspont áll összhangban a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény 9.b. pontjában írtakkal. A jogerős ítélet

tehát nem sérti sem a Pp. 3. § (1) bekezdését, sem a Ptk. 239/A. §-át.

[19] A Kúria nem tartotta megállapíthatónak a Ptk. 209. §-ának és a Hpt. 210. § (3) bekezdésének megsértését sem. Egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy a felperesek által tisztességtelennek állított, az alperes javára meghatározott feltételek bekövetkezése esetén egyoldalú, a felperesek terhére kedvezőtlen szerződésmódosítást biztosító kikötés a szimmetria elvét sérti. Ezen alperesi jogosultság ellentételezéseként nem biztosít ugyanis jogosultságot arra, hogy a felperesek a számukra kedvező egyoldalú módosítást követeljék a felsorolt feltételek alperes számára költségcsökkenést előidéző változásakor. Ez az értelmezés nem ellentétes a 2/2012.(XII.10.) PK vélemény 6.g) pontjában írtakkal. Annak rendelkező részében és indoklásában foglaltakat ugyanis együttesen kell értelmezni. A keresettel érintett kikötés nem tartalmaz kötelezettséget az alperes terhére a felperesek javára történő egyoldalú módosításra. Ez azt is jelenti, hogy az alperes szándéka hiányában ki is zárja a bekövetkező változás felperesek javára érvényesíthetőségét. Ez pedig a szerződéskötéskor kialakult értékegyensúly felbomlásához vezet. A felperesek számára az ilyen szabályozás nem ad garanciát az alperes e kikötéssel ellentétes, a felperes számára kedvező gyakorlat folytatására sem. Önmagában az, hogy a felek kölcsönszerződésének III.4. pontja a Hpt. 210. § (3) bekezdésének rendelkezésén alapult, az alperes számára ezáltal jogosultságot teremtve az egyoldalú szerződésmódosításra, nem jelentette, hogy annak tisztességtelensége a fentiek miatt nem volt vizsgálható, illetve megállapítható. A jogerős ítélet az ismertetett indokokra tekintettel a Ptk. 209. §-át és a Hpt. 210. § (3) bekezdését sem sérti.

[20] A Kúria ezért - a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva - az eljárási szabályok megsértése nélkül hozott, az anyagi jogi jogszabályoknak megfelelő felülvizsgálati kérelemmel támadott határozatot a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[21] Az alperes az eredménytelen felülvizsgálati kérelme miatt köteles a felperes jogi képviseleti munkadíjból álló perköltségét megtéríteni a Pp. 270. § (1) bekezdése, illetve a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint. Ennek összegét a Kúria a meg nem határozható pertárgy értékre tekintettel és a kifejtett ügyvédi tevékennyel arányosan határozta meg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján, a 4/A. § (1) bekezdésének megfelelően, általános forgalmi adóval növelten.

[22] Kúria a határozatát tárgyaláson hozta.

, 2016. április 26.

Dr. Vezekényi Ursula s.k. a tanács elnöke, Dr. Pethőné dr. Kovács
Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Osztovits András s.k. bíró

A kiadmány hiteléül: